

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

Ehdotus on kannatettava ja tavoite kuntien yhdenvertaisesta ja tasapuolisesta kohtelusta tulee olla tarkastelun tavoitteena, koska sote-siirtolaskelmilla on pysyvä vaikutus kuntien valtionosuusrahoitukseen jatkossa.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**
- 5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen**
- 6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot**

Kuntien yhdenvertainen kohtelu voidaan varmistaa sillä, että kaikki laskelmia vääristävät vaikutukset poistetaan siirtolaskelmista. Valtiovarainministeriön tulee käydä kaikkien kuntien tilinpäätökset läpi laskelmia vääristävien erien (kuntakysely) osalta kummankin siirtolaskelmavuoden osalta.

Esitetty listaus on lähtökohtaisesti kannatettava, kun sen lisäksi otetaan huomioon mahdolliset yksittäisten kuntien tilinpäätöksissä olevat poikkeavat erät.

Valtion on varattava riittävä resurssi tähän työhön.

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

Raahen kaupungin vuoden 2021 tilinpäätökseen sisältyy pelastuslaitoksen menoja, jotka johtuivat Kalajoen suurmetsäpalon sammutustöistä.

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnys mielestänne oikea?

Mikäli merkittävyysarvoksi määritellään (30) euroa/asukas, se voi käsityksemme mukaan jopa lisätä kuntien eriarvoista kohtelua eli riskinä on, että käy toisin kun sotelaskelmien tarkistuksen tavoitteen on.

Tämän vuoksi näemme, että laskelmat tulee oikaista täysimääräisesti ilman kynnysarvoja. Kyseessä on muutos, joka vaikuttaa pysyvästi kuntien valtionosuuteen, joten oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun vuoksi erilaisia raja-arvoja tulee välttää.

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

Kysely kunnille on hyvä menettely, jotta kunkin kunnan tilinpäätöstietoja voidaan korjata kaikilla poikkeavilla erillä. Tarkastelun tulee olla läpinäkyvä.

Aikataulullisesti tarkistettujen laskelmien julkaisu, niiden kuntakohtainen läpikäynti ja kommentointi vievät vuoden 2024 valtionosuuslaskelmien valmistumista pitkälle syksyyn. Tämä on todella haasteellista kuntien vuoden 2024 talousarvion ja 2025-2026 taloussuunnitelmien valmistelun näkökulmasta. Valtion tulee varata riittävä resurssi laskelmien läpikäyntiin ja tekemseen, jotta tarkistuslaskelmat valmituvat hyvissä ajoin syksyllä.

6. Muita huomioita.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää tulisi kehittää.

Määttä Päivi
Raahen kaupunki